

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 145/2025-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **S O F T E L spol. s r.o.**, Mariánske námestie 29/6, Žilina, zastúpenej Advokátska kancelária AŠTARY, s. r. o., Mariánske námestie 29/6, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/99/2024 z 11. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

- Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/99/2024 z 11. decembra 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/99/2024 z 11. decembra 2024 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
- Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **1 423,75 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 145/2025-25 z 8. apríla 2025 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2024 z 11. decembra 2024.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 15. marca 2022 na Okresnom súde Žilina žalobu, ktorou sa domáhala proti žalovanej – Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“) zaplata 377,92 eur s príslušenstvom, ako aj náhrady trov tohto konania z titulu zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Škoda spočíva v trovách jej právneho zastúpenia advokátom v správnom konaní, ktoré bolo zastavené po podaní odporu proti rozkazu o uložení pokuty.

3. Okresný súd žalobu zamietol (prvý výrok) a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhý výrok). Dôvodom zamietnutia žaloby bolo neunesenie dôkazného bremena, keďže sťažovateľka nepreukázala, že skutočne zaplatila svojmu právnomu zástupcovi finančné prostriedky vo výške uplatneného nároku na účely právneho zastúpenia v uvedených správnych konaniach, t. j. nepredložila účtovné doklady, ktoré by bez pochybností preukazovali túto skutočnosť, a tak v konaní nepreukázala existenciu skutočnej škody na jej strane.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 9Co/116/2023 z 19. decembra 2023 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu dôvodne vynaložených trov odvolacieho konania proti sťažovateľke v rozsahu 100 %. Podľa krajského súdu súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobca nepreukázal vznik skutočnej škody a že mu škoda v uplatnenej výške dosiaľ ani nevznikla. V tejto súvislosti odkázal na ustanovenia zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), z ktorých vyvodil povinnosť advokáta viesť účtovníctvo spôsobom vymedzeným v zákone s tým, že bolo povinnosťou žalobcu v konaní predložiť účtovné záznamy obsahujúce náležitosti v súlade s § 10 ods. 1 písm. a) až e) v spojení s § 32 ods. 1 zákona o účtovníctve, z ktorých by jednoznačne plynula opodstatnenosť tvrdeného vzniku škody.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Namietala, že krajský súd porušil § 382 CSP a vo svojom rozhodnutí vychádzal z ustanovení zákona o účtovníctve, ktorý dovedy v tomto konaní nebol použitý, a to bez toho, aby umožnil sťažovateľke vyjadriť sa k jeho aplikácii. Taktiež namietala porušenie rovnosti strán sporu v súvislosti s ustálením sporných skutkových tvrdení, resp. prebratím aktivity okresným súdom za žalovanú v oblasti skutkových tvrdení.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že pre prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Takúto intenzitu porušenia procesných práv garantovaných ústavou najvyšší súd nezistil, a preto procesný postup súdov zúčastnených na rozhodovaní vo veci posúdil ako zákonný a ústavnoprávne udržateľný. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke doručené 9. januára 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje:

a) Hoci predmetom konania je len suma 377,92 eur s príslušenstvom, porušenie sťažovateľkiných práv v dôsledku úplného opomenutia vysporiadať sa s ňou predloženou dovolacou argumentáciou je zásahom takej intenzity, pre ktorý nie je možné odmietnuť ústavnú sťažnosť iba s poukázaním na hodnotu predmetu sporu.

b) Najvyšší súd sťažovateľke fakticky odoprel právo na prístup k dovolaciemu súdu tým, že sa v napadnutom uznesení nijako nevyjadril k vlastnému obsahu dovolacích námietok, a to k porušeniu § 382 CSP a k porušeniu rovnosti strán sporu nesprávnym identifikovaním okruhu sporných a nesporných skutkových tvrdení. Napadnutému uzneseniu teda chýba akékoľvek riadne odôvodnenie, ktoré by vecne reagovalo na podstatu dovolacích námietok sťažovateľky, a odmietnutie dovolania sa javí ako vyslovene formalistické, samoúčelné a ústavne neudržateľné.

c) Námietka sťažovateľky o porušení rovnosti procesných strán a spočívajúca v nesprávnom a arbitrárnom ustálení rozsahu sporných a nesporných skutočností v konaní svojím obsahom nezodpovedá námietke „*nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov*“, ale má podstatne širší rozmer týkajúci sa spravodlivého konania ako celku.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

8. Najvyšší súd vo vyjadrení k dôvodom ústavnej sťažnosti ponechal rozhodnutie o nej na úvahe ústavného súdu. Pripojil aj vyjadrenie predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka, ktorý k námietkam sťažovateľky uviedol, že najvyšší súd jej neodoprel právo na prístup k dovolaciemu súdu a v preskúmanom konaní nedošlo k porušeniu rovnosti procesných strán ani k „*arbitrárnosti*“.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

9. Zúčastnená osoba (žalovaná) poukázala na to, že sťažovateľka aj v konaní pred ústavným súdom opakuje svoju argumentáciu predloženú už v rámci dovolacieho konania. K námietke týkajúcej sa aplikácie nového právneho predpisu krajským súdom uviedla, že sťažovateľka nepreukázala vznik škody a jej existenciu a samotná aplikácia zákona o účtovníctve bola len podporným použitím právneho predpisu, avšak aj bez jeho použitia by súd musel dospieť k rovnakému záveru ako prvostupňový súd. Dovolanie sťažovateľky bolo podľa nej v tejto časti absolútne neodôvodnené a neopodstatnené. Zúčastnená osoba počas konania neuznala uplatnený nárok a takú skutočnosť nemožno vyvodiť ani z jej vyjadrenia z 20. júna 2023, v ktorom nárok sťažovateľky poprela v celom rozsahu a žiadala žalobu zamietnuť. Rozhodnutia súdov konajúcich v tejto veci sú správne, s tvrdeniami strán sporu aj s aplikovanou právnou úpravou sa súdy vysporiadali správne a dostatočne. Ústavná sťažnosť sťažovateľky nie je dôvodná, a preto zúčastnená osoba navrhla ústavnému súdu, aby jej nevyhovel.

III.3. Replika sťažovateľky:

10. Podľa sťažovateľky je vyjadrenie najvyššieho súdu takmer identické s odôvodnením napadnutého uznesenia. Tak ako sa tento súd nevysporiadal s jej konkrétnymi dovolacími

námietkami v napadnutom uznesení, obdobne ani vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti nezaujal žiadne konkrétne a vecné stanovisko k jej námietkam smerujúcim proti nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia v komparácii s obsahom dovolania sťažovateľky je zjavná absencia náležitých odpovedí najvyššieho súdu na jej argumentáciu predloženú v dovolacom konaní, pričom v podrobnostiach odkázala na obsah svojej ústavnej sťažnosti.

11. K vyjadreniu zúčastnenej osoby sťažovateľka uvádza, že táto nemôže dopĺňať či nahrádzať odôvodnenie napadnutého uznesenia o to, čo v ňom absentuje, osobitne ak je práve nedostatočné odôvodnenie takéhoto rozhodnutia predmetom námietok v ústavnej sťažnosti. Najvyšší súd k námietke porušenia § 382 CSP neuviedol, že by ustanovenia zákona o účtovníctve aplikované krajským súdom neboli pre rozhodovanie veci rozhodujúce. K tejto dovolacej námietke neuviedol v napadnutom uznesení nič a tento stav nemôže reparaovať zúčastnená osoba vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka ďalej poukázala na obsah podania zúčastnenej osoby z 20. júna 2023, z ktorého podľa nej vyplýva, že ešte v konaní pred okresným súdom zúčastnená osoba rozporovala uplatnený nárok iba v rozsahu sumy 97,92 eur. Ak následne okresný súd v konaní prevzal aktivitu za zúčastnenú osobu a dopĺňal úvahy o tom, že uvedené platby sa mohli týkať iných právnych služieb, potom porušil svojím postupom rovnosť strán sporu, nesprávne identifikujúc okruh skutkových tvrdení, ktoré boli sporné/nesporné, a následne vytkol sťažovateľke neunesenie dôkazného bremena týkajúceho sa skutočnosti, ktorá nebola sporná. Ani na túto časť argumentácie sťažovateľky najvyšší súd neodpovedal.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

12. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na prístup k súdu. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05, I. ÚS 115/2020). Právo na prístup k súdu je takisto nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tvorí jeho esenciálny prvok [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 a 36].

13. Právo na prístup k súdu nemá absolútny charakter a v súlade s čl. 51 ods. 1 ústavy je možné sa ho domáhať len v medziach zákona. Tieto medze sú pre uplatňovanie mimoriadnych opravných prostriedkov určené v § 420 a § 421 CSP, ktoré ustanovujú, kedy je proti rozhodnutiu odvolacieho

súdu prípustné dovolanie. Zároveň platí, že je povinnosťou dovolateľa formulovať dovolacie dôvody spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP (m. m. IV. ÚS 15/2021).

14. Ústavný súd stabilne judikuje, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch nie je vyňaté z rámca ústavnoprávných princípov, preto ústavný súd musí dbať na to, aby boli dodržané záruky spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby interpretácia prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov nebola svojvoľná ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

15. Ťažisko sťažostnej argumentácie spočíva v tvrdení sťažovateľky, že najvyšší súd sa odmietol zaoberať riadne uplatnenými dovolacími dôvodmi a jej dovolanie odmietol, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. Ústavný súd preto skúmal, či právne závery, ktorými najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľky pre jeho neprípustnosť, boli výsledkom ústavne udržateľnej aplikácie noriem procesného práva v súlade s označenými článkami ústavy a dohovoru a či účinky dovolacej právomoci najvyššieho súdu boli v danom prípade zlučiteľné s právom strany na prístup k súdu.

16. Po detailnom oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a samotným obsahom dovolania sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd sa nevysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľky ústavne akceptovateľným spôsobom.

17. Najvyššiemu súdu je potrebné vytknúť už na prvý pohľad značnú neadresnosť odôvodnenia jeho uznesenia, keďže v podstate celé obsahuje len teoretické východiská posudzovania splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s viacerými odkazmi na judikatúru najvyššieho súdu i ústavného súdu, ako aj na ustanovenia Civilného sporového poriadku o použití tohto mimoriadneho opravného prostriedku, predovšetkým limitov definovania povinností dovolateľov pri formulovaní obsahu dovolania tak, aby nevykazovalo nedostatky vedúce k jeho odmietnutiu. Obsah dovolania sťažovateľky zhrnul dovolací súd v bode 3, avšak takmer bez identifikácie jej konkrétnych námietok (špecifikoval len jednu námietku týkajúcu sa nevymedzenia sporných a nesporných tvrdení krajským súdom v napadnutom uznesení). Najvyšší súd sa pritom konkrétne k dovolacím námietkam vyjadril iba v bode 13, konštatujúc, že nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré sťažovateľka v dovolaní naznačila, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania.

18. Z obsahu dovolania je pritom zrejmé, že sťažovateľka jeho prípustnosť založila na dôvodoch podľa § 420 písm. f) CSP, pričom v jeho texte sú jasne rozpoznateľné námietky: (i) aplikácia zákona o účtovníctve krajským súdom, ktorý v dovtedajšom konaní nebol použitý, bez možnosti sťažovateľky vyjadriť sa k tomuto postupu, (ii) zmena skutkových tvrdení žalovaného v odvolacom konaní týkajúca sa uplatneného nároku spojená s neprípustnou procesnou aktivitou okresného súdu (neprípustné novoty), ktorá spôsobila narušenie rovnosti strán sporu v konaní, a (iii) nesprávna identifikácia sporných a nesporných tvrdení.

19. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia je zjavné, že najvyšší súd vecne nereagoval ani na jednu z námietok sťažovateľky o porušení procesných noriem spôsobom porušujúcim jej právo na spravodlivý proces. Namiesto toho reagoval na obsah dovolania iba vo všeobecnej rovine, po poskytnutí teoretických úvah o charaktere dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku a predpokladoch jeho prípustnosti skonštatoval nezistenie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Prijatie záveru v otázke prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP pritom vyžaduje od dovolacieho súdu posudzovanie intenzity pochybenia odvolacieho súdu z pohľadu komplexného chápania práva na spravodlivý proces v ktoromkoľvek jeho prvku, zahŕňajúc do procesného postupu súdu aj jeho rozhodnutie a všetky atribúty práva na spravodlivý proces spájajúce sa so súdnym rozhodnutím. Bez uvedenia konkrétnej, zrozumiteľnej a presvedčivej odpovede na jasne formulované námietky sťažovateľky o porušení konkrétnych procesných postupov považuje ústavný súd odôvodnenie napadnutého uznesenia za neúplné a nedostatočné. Požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia napokon vyplývajú z obsahu práva na súdnu ochranu, čo potvrdzuje bohatá judikatúra najvyššieho súdu, ústavného súdu (napr. I. ÚS 736/2016, IV. ÚS 314/2020, II. ÚS 120/2020), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudky Ruiz Torija v. Španielsko z 9. 12. 1994, č. 18390/91, bod 30; Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, č. 18064/91, bod 28, Georgiadis v. Grécko z 29. 5. 1997, č. 21522/93, bod 43).

20. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nedáva dostačujúcu odpoveď na sťažovateľkou jednoznačne formulované námietky tvoriace obsah jej dovolania. Závery najvyššieho súdu nenapĺňajú požiadavky kladené na rozhodnutia súdov v zmysle základného práva na súdnu ochranu, a preto je potrebné vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. V súvislosti s návrhom sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Po vrátení veci bude úlohou najvyššieho súdu riadne posúdiť námietky sťažovateľky, ktoré smerovali k nespokojnosti s rozhodnutím krajského súdu, a vyhodnotiť, či sú spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd je pritom v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania 1 423,75 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti, replika sťažovateľky) vykonané v roku 2025 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby

za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty predstavuje 1 423,75 eur. Priznanú náhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu